

A VIT országában

11. Találkozás Che Guevarával

Végül azért mégiscsak megálltak Trinidadban. Delet harangoztak a templomtoronyban, merőlegesen tűzött rájuk a nap — a kisváros éppen sziesztához készülődött. Néhol már ringtak a kényelmes hintaszékek, és a bennük ülők sokszínű legyezőket lebegtettek, odatartva arcukat a kis légáramhoz.

Felfelé ballagtában az utas Jevtusenkov versét idézte: „Apró kubai város, árnyékos Trinidad — a tikkadt palmafákön/könyű szél hajlik át.”

Che Guevara képét az egyik mellékutcában fedezte fel, kőhajításnyira a térről. Miután megtekintette a múzeumot, hűsölni húzódott be ide, a keskeny utcáskába, térdreerőgött házikók félárnnyákát keresve.

Az utas közelebb lépett a plakáthoz. Itt mintha szelidebbnek tűnt volna Che komor mártírarc. A szeme, a tekintete változatlanul szigorú maradt, de az arc többi része... A vonásokban kisfiús szelídség is bujkált, az utas ezért most nagyon közel érezte magához, akár csak akkor, amikor otthon a színehagyott eklektikus házak földszinti parkányzata fölött itt is, amott is megpillantotta a „Che” szót, (frás közben néhol elcsoroghatott a festék, ettől olyan lett az egész, mintha a betűk könnyet hullatnának vagy véreznének. S néhol mellőlük írták az Angela Davis nevet is.)

A fiatalok többsége bizonyára a tett forradalmárát szerette csodálta-követte Guevarában. Felnéztek rá, mert az életről tisztelettel nem tekintette végélnak, hanem csupán a cselekvés egy — múlt — epizódjának. A miniszteri íróasztal mellől távozott Bolíviába, hogy (ezúttal talán tényleg helyükön vannak a nagy szavak) folytassa a latin-amerikai forradalmi felszabadító háborút, néhányadmagával.

Cheben a forradalom bárdját félték, és gyűlölték ellenfeleit. A nép nagy ellenségeivel szemben valóban kirelhetetlen volt. Nem ismert olyan humanizmust, amely ellenére cselekedhet a szabadságnak. Közben bajtársakat — és néha a barikád túlsó felén állókat is — gyógyított a harcok szünetében. Elvégre orvos volt, tulajdonképpen. Vagy fölolvassott a többieknek. Vagy éppen belebámolt a kékes szivarfüstbe. Álmodozni is nagyon szeretett, mint a legtöbb latin-amerikai.

Alakjából végül jelkép lett — gondolta az utas. Neve fölkerült a házfalakra, s nem muszájból, nem utasításra írták oda, hanem üzeni akartak ezzel a három betűvel valamit a fiatalok az utcai járőröknek, a többieknek. Néha színes trikóról néz ránk vissza Krisztusarcra, mellikasok feszítik az olcsó pamutszövetet, s ahová az anyagon homloka került, valahol azon a tájékon dobog a trikótulajdonosok szíve is.

Az utas elgondolkodva búcsúzott Trinidadtól, lassan

elmaradtak mögötte alacsony házai, zegzugos utcáskái, szikár kis tornyai.

Az autó később egy dombháton fékezett. Innen még egyszer visszapillantottak a városra, erre a zöld lankák ölelben elterülő, szabálytalan alakú sárga foltra. Aztán már oda is lehetett ülni a pazarul megterített asztalhoz a magaslati motel ebédlőtermében.

Ekkor szólalt meg a zene.

A zenekar háromtagú volt, három férfi, utcai ruhában, gitárral, mintha csak a szomszédos asztaltól szíveségből keltek volna föl, hogy nekik énekeljenek.

Az utas nagyon szerette a gitárpengést, ezeket a tiszta, csak lassan elhaló hangokat, a mélyebb regiszterekből előtörő kiséroakkordokat. Tenor hangja volt a három férfinak, kissé fátyolos, férfias tenor, olasz csillogás nélkül, annál több keresetlenséggel.

S miközben tányérhoz csördültek az evőeszközök, habzott a poharakban a behűtött sör, egyik asztalszomszéd a másik asztalszomszédal semmisségekről szót váltott, a szél meg minduntalan átfújta a nyitott oldalú helyiséget, a három férfi egy forradalmárról énekelt. Arról, aki csapatával egykor elfoglalta Santa Clarát.

Comandante Che Guevara — énekeltek a refrént. És a név hol a Santa Clara-val rímelt, hol pedig a Primavera szóval, a tavasszal.

Mire utójára énekeltek a refrént, a hosszú asztalnál már mindenki elhallgatott. A három énekes pedig lassú léptekkel, minduntalan megállva járta körül a nagy helyiséget, gitárt pengetve ballagtak ki az előtérbe, már alig hallhatóan dúdolván a zárósort: Comandante Che Guevara. Mintha valami tényleg véget érne dalukkal.

Még aznap délután eljutottak Santa Clara-ba is. Megtekintették a tartományi székhelyt, a Grand Hotel. Mindkettőt utcai harcokban foglalták el annak idején a felkelők. Elhajtottak a poros állomásépület mellett is. A földre süppedt sínektől néhány méternyire egy mellékvágányon vesztegelt Batista valahai páncélvonatának két elárvult, sárgára festett vagonja. Előtte kis virágoskert és szerény emlékoszlop, a mártírok nevével kövöldalán.

Késő este az utas ott toportgott a motel udvarán. Felbámolt a bársonysőtet égre, melyen apró flitterekként villogtak a csillagok. A Dél keresztjét kereste — tekintetével többször is végigpásztázva az eget —, majd később a Göncölszékert.

A Dél keresztjére nem bukkant rá, Göncölszékértől viszont — ő legalábbis tétován úgy hitte — kettő is akadt. S hogy melyik az igazi és melyiket véli csak annak, azt sehogya se tudta eldönteni. Próbálta legalább betájolni helyzetüket.

Az egyik Göncölszékért rúdja északkelet felé mutatott. Amerre Havannát sejtette az utas, ebben az illatokkal átszőtt trópusi sötétben.

Papp Zoltán
(Folytatjuk.)

Vasúti múzeum Pécsett

A magyar vasúti pályák építésének és fenntartásának 130 éves történetét mutatja be az Országos Pályafenntartási Múzeum, amelyet a vasutasnap alkalmából pénteken nyitottak meg Pécsen. A klasszikus vasutasszakina gazdag emléktárházát a MÁV Pécsi Igazgatóságának pályafenntartási dolgozói gyűjtötték össze, és a szocialista brigádok társadalmi munkában hozták létre a másiel ezer négyzetméter alapterületű kiállítást. Hazánkban ez az egyetlen ilyen jellegű szakmúzeum.

„Természetes” környezetben — a pécsi főpályaudvar mellett — alakították ki a skanzenszerű múzeumot, amely mintegy ezer tárgyi és írásos emlékekkel szemlélteti a vasút névtelen hőseinek, a kemény téiben és a forró nyárban a sínek között görnyedő pályamunkásoknak életét, jellegzetes szerszámait, eszközeit.

A pécsi vasútigazgatóság a Közlekedési Múzeumnak adományozta a pályafenntartási szakgyűjteményt, amely a múzeum állandó kiállításaként működik. Karbantartásáról továbbra is a pályafenntartási szocialista brigádok gondoskodnak társadalmi munkában.

A centenáriumi méltó megünneplésére

Móra-emlékbizottság alakult

Móra Ferenc, a kiváló író, újságíró, könyvtáros, műzeumi igazgató, dr. Földes Anna, 19-én született Kiskunfélegyházán. Élete legfontosabb három alkotó évtizedét Szegeden töltötte. Jövőre, Móra születésének centenáriumi évében a két város és a társszervek, intézmények, szervezetek méltóképpen szeretnék tisztelni Móra emberi és írói nagysága előtt.

Ennek jegyében tegnap, pénteken Szegeden megalakult a Móra-emlékbizottság. Elnöke Tolnai Gábor akadémikus, Titkárai Bányai dr. Birkás Mária, a szegedi városi tanács elnökhelyettese és dr. Belényi István, a kiskunfélegyházi városi tanács elnökhelyettese. A bizottság tagja Biró Zoltán, a Kulturális Minisztérium főosztályvezetője, dr. Csukás István, a JATE Bölcsészettudományi karának dékánja, dr. Deme László, a Kincskereső főszerkesztője, dr. Dobos Ferenc, a kiskunfélegyházi tanács elnöke, Dorogi Zsigmond, a Magyar Rádió irodalmi osztályának szerkesztője, Fábrián Zoltán, a Magyar Írók Szö-

vetségének titkára, Fazekas István, a Kiskun Múzeum igazgatója, dr. Földes Anna, a Nők Lapja szerkesztője, Hatvani Dániel, a Forrás főszerkesztője, dr. Ilia Mihály, a JATE adjunktusa, Katanics Sándor, a Bács-Kiskun megyei pártbizottság titkára, dr. Koncz János, a Csongrád megyei pártbizottság titkára, dr. Madácsy László egyetemi tanár, dr. Major Imre, a Bács-Kiskun megyei tanács elnökhelyettese, dr. Nacsády József, a JATE adjunktusa, Papp Gyula, a szegedi megyei városi tanács elnöke, Szilvási György, a Móra Könyvkiadó igazgatója, Sztojcz András, a kiskunfélegyházi pártbizottság első titkára, Tóth Béla, a Somogyi-könyvtár igazgatója, dr. Trogmayer Ottó, a Móra Ferenc Múzeum igazgatója, Török József, a szegedi városi pártbizottság első titkára, Vargha Kálmán, az MTA Irodalomtörténeti Intézetének munkatársa, Vészits Ferenc, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának igazgatója és dr. Vörös László, a Tiszatáj főszerkesztője.

A Móra-emlékbizottság alakuló ülésének résztvevőit Papp Gyula köszöntötte, majd Tolnai Gábor akadémikus, az emlékbizottság elnöke szözl a feladatokról. Bányai dr. Birkás Mária terjesztette elő az évfordulóval kapcsolatos előkészítő munkálatokról szóló jelentést és a tervezett programot. A beszámoló, valamint az azt követő hozzászólások és vaslatok annak jegyében kerültek nyilvánosságra, hogy Móra két városának kezdeményezésére országos ügygyé váljon Móra máig földolgozatlan életműve, emberi és írói nagysága. A két város egyeztetett programjának ter-vezetét.

A szegedi rendezvények közül kiemelkedik a Móra Ferenc Múzeumban nyíló állandó Móra-emlékszoba megnyitása. A Somogyi-könyvtár Móra megjelent könyveiből rendez kiállítást, a Színházban az évforduló napján emlékestet rendeznek az író műveiből és róla szóló alkotásokból. Az eseményhez kapcsolódva szervezik meg az írócsoport és a Kincskereső támogatásával a gyermekírók szegedi találkozóját. A Szegedi Nemzeti Színházban gyermekszínházi bemutatóként állítják színre Móra: Rab ember fia című művét. Több kiadvány, emlékszáma megjelenítését tervezik. Pályázatokat írnak ki Móra népszerűsítésére.

Hozzászólások és javaslatok megfogalmazták egy Móra-monográfia igényét, képzőművészeti és zenei pályázatok kiírását, egyetemi szakdolgozatok, doktori disszertációk és tudományos diákköri pályamunkák serkentését, valamint Móra magánkezeben levő leveleinek, fotóinak, relikviáinak összegyűjtését.

A Móra-emlékbizottság még ez év végén másodszor is összeül, akkor Kiskunfélegyházán a programok pontosítására, egyeztetésére. Egy fontos és lényeges dolog már az alakuló ülésen tisztázódott: a Móra centenáriumi éve jó alkalom, hogy végre megérdemelt, méltó helyére kerüljön a XX. század magyar irodalom e kiváló személyisége.

Az NDK-ban énekel a Mozart kórus

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola I-es számú gyakorló általános iskolájának Mozart gyermekkórusa második évtizedes kapcsolatát kezdte el a weimari Goethe-Oberschule „Ameisenkinder” kórusával. Nemrég érkeztek haza a június 19-től július 5-ig tartott NDK-beli körutjukról. A kórus 55 tagja és 15 felnőtt kísérő vett részt a turnén.

A szegedi Mozart kórus 1967-ben vette fel a kapcsolatot a német énekkarral, s most negyedik alkalommal utaztak az NDK-ba. Az eltelt egy évtized alatt több mint 200 körutag ismerkedett a cserekapcsolat révén egymás országával. A hangversenyek mellett felléptek a weimari iskola évről ünnepe, és az orangerie szabadtéri színpadon nagy sikerű koncerttel búcsúztak német vendéglátóiktól.

A jelszó: Aszfaltrajz

Szegedi gyerekek Balatonkenesén

— Jelszó? — kérdik föllem az őt álló gyereket, amikor belépek a szegedi tanács balatonkenesei gyermekudvarára. Kicsit csodálkozva tárom szét kezemet. Tapodi Endré, a dorozsmai általános iskola nevelője siet segítségemre.

— A táborba csak jelszóval lehet belépni, még a felnőtteknek is.

— És ma mi a jelszó? Legalább utólag tudjam meg.

— Aszfaltrajz. — Észre vettem csodálkozásom, hát hozzáteszi. — A mai nap legfőbb programja az aszfaltrajzverseny. Jöjjen, az udvar végén vannak a gyerekek, nézze meg őket. Azt hiszem, a rajzok is elkészültek.

Lányok és fiúk guggolnak vagy térdelnek szerte. Kezüikben színes kréta. A zsűrizés előtt még sietve pirosítják az úttörőnyakkenődt, nagyobbítják a tábor-tűz lángját, vagy kiigazítják a kutyus fülét. Aztán elcsendesedik a társaság. Molnár Józsefné, a tápéi általános iskola nevelője rajzról rajzra „megy”. Aztán következik az eredményhirdetés.

— Első az V. raj csapata a szép és ötletes VIT-légző című rajzával. A meseterék: Benkő Csilla, Zvara Anikó, Papp Éva és Nagy Gábor.

— A díj? — kérdem.

— A zárótáboroznál csokoládét kapnak a győztesek.

Keresem a táborvezetőt. Mondják, a sportpályán találom meg.

Közvetlenül az üdülő szomszédságában nagyméretű futballpálya található. A gyerekek kedvükre fociznak, kézilabdáznak, futkároznak. Repül a tollaslabda, az ügyesebbek pedig a lábteniszszel próbálkoznak. Ha nincs röplabdaháló, hát megteszi a futballkapu is, aki akar, röplabdázhat. Az egyik gyerekcsoporthoz kerül elő Molnár József, a tápéi általános iskola testnevelő tanára, a tábor vezetője.

— Négyezer kéthetes turnusokban üdülnek itt a gyerekek. Átlagosan 120 felosztogatott szegedi kisdíák

pihen és szórakozik egy-esterre a táborban. A két héttel mindössze 140 forintot kell a szülőknek fizetni, a kirándulásokért pedig további 88 forintot. Az úti költséget a szegedi tanács vb művelődésügyi osztálya fizeti. Az első turnusban csak szegediek voltak, a következőben pedig bolgár és jugoszláv tanulók is érkeznek. Változatos programot igyekeztünk biztosítani. A fő sláger a fürdés és a strandolás mellett sétahajózás, autóbusszos kirándulás, sportvetélkedő, játéktanulás, járőrverseny, ki mit tud?, jelmezverseny. Az „Aranykanári-díjat” tréfas énekekkel lehet megpályázni. Emellett természetesen a táborélethez hozzátartozik a reggeli torna, a zászlófelvonás, énektanulás és a körletrérend ellenőrzése is. A programot mindig napiparancsban hirdetjük ki. Van állandó őrsg is nálunk. Az ügyeleles raj tagjai kétóránként váltják egymást a kapunál.

— A sportot, a játékot nagyon kedvelik a gyerekek. A sok mozgás, a fürdés, a szabadgalás, a napfény és a tiszta, egészséges levegő nagyon jót tesz a gyerekeknek —, szözl meg egy 20-22 év körüli fiatalember. — Ifivezetőként vagyok itt. Bodó Károly a nevem, a tápéi hajójavitónál dolgozom. Rajtam kívül Halász Ágnes, a Radnóti gimnázium harmadikos tanulója van itt, ő is ifivezető.

Visszasétálunk a táborba, ahol már nagy a sűrűs-forrás. Vacsorához készülődnek.

— Fűzfőről hozzuk a reggelit, az ebédet és a vacsorát. Változatosan és ízletesen főznek. A mennyiséggel sincs különösebb probléma. Két furgon van itt Szegedről, ezzel szállítjuk az ennivalót. A konyhai személyzet is szegedi. Elmondhatom, igyekeznek mindent megtenni azért, hogy a gyerekek jól érezzék magukat. Pedagógusok heten vannak.

— Ennyi gyerek ellátása, s a programok megszervezése nem kis feladat — vetem közbe.

— Hát akad tennivaló bőven. Az első két héten

mindössze kétszer tudtam lemenni a strandra.

Közben megvacsoráznak a gyerekek. Néhányan közülük körém gyűlnek. Somo-gyi László nyolcadikos mondja:

— Én jutalmul kerültem a táborba, mert iskolánk, a Mező Imre Általános Iskola megnyerte az ügyesség-bátorság városi vetélkedőt. A győztes csapat tagjai vannak itt. A táborban is kaptunk már táborvezetői dicséretet. A jelmezversenyen pedig szelistyei asszonyoknak öltöztünk és énekelve mókáztunk. Ezzel elsők lettünk.

— Én az éjszakai őrsgéget élveztem legjobban. Egyik éjjel ketten voltunk a kapunál. Nagy csend volt, és mi is mélyen hallgattunk. Egyszerre mocorgásra figyeltünk fel a kerítésnél, tőlünk nem messze. Egymást bátorítva közelítettünk a hang felé. Hirtelen felkattintottuk a zseblámpát, hát látjuk, hogy csak egy kőbor kutya —, meséli nagyokat nevetve Lele Lajos, az algói általános iskola hetedik tanulója.

— Sok élménnyel utazhatunk haza — kapcsolódik a beszélgetésbe Balogh Il-dikó nyolcadikos —, a dorozsmai általános iskolából. — Én a kirándulásokat kedveltem nagyon. Sok újat láttunk, amit eddig csak a tan-könyvekből ismertünk.

— A tarjáni Szirmai István iskolából jöttem — közli Mózes Évike. — Többször voltam már táborban. Mindenütt más a szokás és más az élmény. Itt például az egyik nap tréfas vetélkedőn vettünk részt, ahol késsel és villával kellett a ropit enni. Amire persze büszkék vagyunk, a jelmez-versenyen Kondi őrsg tagjainak öltöztünk fel, s harmadikok lettünk.

Újabb gyülekező. Az udvaron katonás rendben felsorakoznak a fiúk és lányok. Jelentés, aztán zászlófelvonás következik.

— „Erdők, mezők, seje-haj...” — éneklék a táborozók, ahogy a zászlórúdon egyenletesen ereszkedik a nemzetiszínű lobogó. Az esti csendben messzire hallik a szegedi kisdíák éneke a Balaton partján.

Radics Ferenc

Eredményes export

2,2 milliárd forintos évi szocialista exporttervéből 1,6 milliárdot már teljesített a Terimpex külkereskedelmi vállalat. Emellett 243 millió dollár értékben szállított elő

állatot, illetve élelmiszeripari terméket tőkés partnereinek. Mindez azért is jelentős, mert a mezőgazdaság jellegéből eredően mindig az év második fele az „erősebb”.